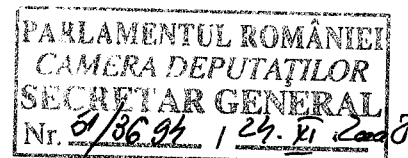

ADMINISTRAȚIA PREZIDENTIALĂ
Departamentul Constituțional-Legislativ

DCL/1463/20.11.2008

Domnului Titu Nicolae **GHEORGHIU**
Secretar General al CAMEREI DEPUTAȚILOR

Stimate domnule Secretar General,

Prin Decizia nr. 1218/12.11.2008, Curtea Constituțională a constatat că „*Legea pentru completarea art.5 din Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului*” este neconstituțională.

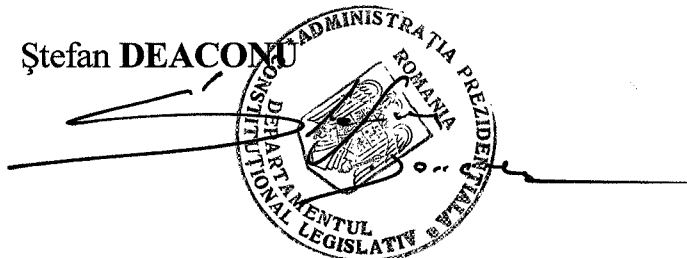
Având în vedere cele sus-menționate, vă informăm că legea amintită am trimis-o, în original, la Secretariatul General al Senatului, Senatul fiind prima cameră sesizată.

Cu stimă,

24.11.2008
AP

Consilier prezidențial

Ștefan DEACONU

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

pentru completarea art. 5 din Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic. – La articolul 5 din Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 84 din 24 februarie 2000, cu modificările și completările ulterioare, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alineatul (3), cu următorul cuprins:

„(3) Pentru a nu se influența în nici un fel rezultatul referendumului, alegerile prezidențiale, parlamentare ori cele pentru Parlamentul European nu pot avea loc la aceeași dată cu referendumul.”

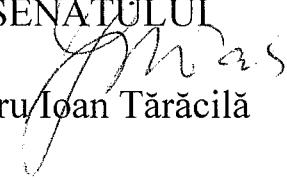
Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, în condițiile art. 147 alin. (2) și ale art. 77 alin. (2), cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR

Bogdan Olteanu

p. PREȘEDINTELE
SENATULUI

Doru Ioan Tăracilă

București,
Nr.

Parlamentul României

Camera Deputaților

24 octombrie 2008

Nr. PLx160, PLx554, PLx150, PLx659, PLx555,
PLx151, PLx353, PLx524, PLx206, PLx483, PLx312,
PLx321, PLx264, PLx445, PLx446, PLx495, PLx825,
PLx440, PL254, PLx669, PLx408, PLx560

Domnule Președinte

Vă înaintăm, alăturat, în vederea promulgării, în conformitate cu prevederile art.77 alineatul (1) din Constituția României, următoarele legi:

- Legea pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr.26/2007 privind reglementarea unor măsuri financiare;
- Legea pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr.40/2007 cu privire la rectificarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2007;
- Legea pentru aprobarea contului general anual de execuție a bugetului de stat, a contului anual de execuție a bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate și a contului general anual al datoriei publice, aferente anului 2005;
- Legea pentru aprobarea contului general anual de execuție a bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2005, precum și a contului general anual de execuție a bugetului asigurărilor pentru șomaj pe anul 2005;
- Legea pentru aprobarea contului general anual de execuție a bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2006, precum și a contului general anual de execuție a bugetului asigurărilor pentru șomaj pe anul 2006;
- Legea pentru aprobarea contului general anual de execuție a bugetului de stat, a contului anual de execuție a bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate și a contului general anual al datoriei publice, aferente anului 2006;
- Legea pentru ratificarea Acordului de împrumut (Proiect privind controlul integrat al poluării cu nutrienți) între România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare și a Acordului de asistență financiară nerambursabilă acordată din Fondul Global de Mediu (Proiect privind controlul integrat al poluării cu nutrienți) între România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, semnate la București la 28 decembrie 2007;
- Legea pentru modificarea și completarea art.29 din Legea nr.1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr.18/1991 și ale Legii nr.169/1997;

- Legea privind unele măsuri speciale pentru reglementarea avansului rest de justificat, precum și pentru efectuarea recepției în fază unică a lucrărilor de construcții și a instalațiilor aferente acestora la obiectivul de investiții;
- Legea farmaciei;
- Legea pentru modificarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.28/1999 privind obligația operatorilor economici de a utiliza aparatele de marcat electronice fiscale;
- Legea privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr.28/2007 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr.19/2002 privind unele măsuri pentru constituirea și utilizarea fondului locativ de protocol, proprietate publică a statului, și pentru vânzarea unor imobile, proprietate privată a statului, aflate în administrarea Regiei Autonome "Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat";
- Legea pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr.16/2008 privind nivelul salariilor de bază și al altor drepturi ale personalului care își desfășoară activitatea în sistemul sanitar-veterinar;
- Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.96/2007 privind exercitarea profesiei de tehnician dentar, precum și înființarea, organizarea și funcționarea Ordinului Tehnicienilor Dentari din România;
- Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale;
- Legea pentru modificarea alin.(5) și (6) ale art.7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat;
- Legea privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale agricultorilor;
- Legea pentru modificarea Legii nr.17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice;
- Legea pentru modificarea alin.(1) al art.1 din Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 148/2005 privind susținerea familiei în vederea creșterii copilului;
- Legea pentru completarea art.5 din Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului;
- Legea privind auditul de siguranță rutieră;
- Legea pentru modificarea art.1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2001 privind repartizarea profitului Companiei Naționale "Loteria Română" -S.A.

Cu stimă

BOGDAN OLTEANU

**Domnului TRAIAN BĂSESCU
PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725 București 40, România

Telefon: (+40-21) 313 25 31

Fax: (+40-21) 312 54 80

Internet : <http://www.ccr.ro>

E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.2153A/2008

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURA GENERALĂ

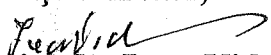
Domnului TRAIAN BĂSESCU Nr. 1 2 6 4 1 / 1 2 0 - 11 - 2008
PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

Potrivit dispozițiilor art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă comunicăm, alăturat, în copie, Decizia nr.1218 din 12 noiembrie 2008, pronunțată în Dosarul nr.2153A/2008, prin care Curtea Constituțională a constatat că Legea pentru completarea art.5 din Legea nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului este neconstituțională.

În consecință, devin aplicabile prevederile art.77 alin.(3) din Constituție, referitoare la promulgarea legii de către Președintele României.

Primiți, vă rog, domnule Președinte, asigurarea deplinei noastre considerații.

PREȘEDINTE,

Prof. univ. dr. Ioan Vida

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosarul nr.2153A/2008

D E C I Z I A nr.1218
din 12 noiembrie 2008

**referitoare la constituționalitatea Legii pentru completarea art.5 din
Legea nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului**

Cu adresa nr.2616 din 31 octombrie 2008, Președintele României a transmis Curții Constituționale sesizarea de neconstituționalitate asupra Legii pentru completarea art.5 din Legea nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului. Sesizarea, formulată în temeiul art.146 lit.a) din Constituție și al art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.11710 din 31 octombrie 2008 și formează obiectul Dosarului nr.2153A/2008.

Articolul unic al Legii ce face obiectul sesizării, prevede: „*La articolul 5 din Legea nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.84 din 24 februarie 2000, cu modificările și completările ulterioare, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alineatul (3), cu următorul cuprins:*

«(3) Pentru a nu se influența în nici un fel rezultatul referendumului, alegerile prezidențiale, parlamentare ori cele pentru Parlamentul European nu pot avea loc la aceeași dată cu referendumul.» »

În motivarea sesizării de neconstituționalitate, se arată că:

- în fapt, în anul 2006, la inițiativa unui număr de 4 deputați, Parlamentul a votat Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului. La data de 27 decembrie 2006 legea fost trimisă spre promulgare Președintelui României, care, la data de 12 ianuarie 2007, a formulat cerere de reexaminare „motivând excesivitatea și nejustificarea” dispozițiilor acesteia, întrucât „interziceau consultarea poporului prin referendum, de către șeful statului, simultan cu desfășurarea alegerilor prezidențiale, parlamentare, locale sau a alegerilor pentru Parlamentul European, ori cu mai puțin de 6 luni înainte de data alegerilor menționate.” Ca urmare, Parlamentul reexaminând legea, a adoptat-o, la data de 20 februarie 2007, într-o formă aproape identică cu forma inițială. Cu privire la aceasta din urmă, un număr de 71 de parlamentari a sesizat Curtea Constituțională la data de 26 februarie 2007, iar Curtea, prin Decizia nr.355 din 4 aprilie 2007 a constatat că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului este neconstituțională. Ulterior, la data de 19 octombrie 2007, Parlamentul a transmis spre promulgare Președintelui României o altă lege având ca titlu „Lege pentru completarea art.5 din Legea nr.3/2000”, care prevede: *„Pentru a nu influența în nici un fel rezultatul referendumului, alegerile prezidențiale, parlamentare ori cele pentru Parlamentul European nu pot avea loc la aceeași dată cu referendumul.”* Și în legătură cu această lege, la data de 6 noiembrie 2007, Președintele României a formulat cerere de reexaminare, care a fost respinsă de Parlament. În consecință, legea a fost trimisă la promulgare la data de 24 octombrie 2008.

- în drept, se consideră că dispozițiile legii trimise la promulgare „constituie o încălcare a Constituției României și o nerespectare a Deciziilor Curții Constituționale nr.567/2006, nr.147/2007 și nr.335/2007, prin care s-a

stabilit că orice limitare a prerogativelor constituționale ale Președintelui în materia consultării prin referendum a poporului este neconstituțională.” Mai arată că, în aceleași sens, a statuat Curtea Constituțională și prin Hotărârea nr.7 din 7 noiembrie 2007 asupra contestației referitoare la organizarea și desfășurarea referendumului național privind introducerea votului uninominal pentru alegerea membrilor Parlamentului României odată cu desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European.

În plus, legea criticată încalcă prevederile constituționale ale: art.2 alin.(1), întrucât îngrădește dreptul poporului de a-și exercita suveranitatea prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum; art.90, „deoarece condițiile stabilite de legiuitor pentru desfășurarea alegerilor prezidențiale, parlamentare ori cele pentru Parlamentul European, în raport cu desfășurarea referendumului, adaugă la prevederile Constituției. Așadar, condiționarea datei desfășurării alegerilor de data organizării referendumului poate genera blocaje constituționale, întrucât Constituția stabilește expres intervalele de timp în care sunt organizate alegeri parlamentare și prezidențiale.”

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a prezenta punctele lor de vedere.

Președintele Camerei Deputaților, în punctul său de vedere, arată următoarele: legea supusă controlului de constituționalitate a fost reexaminată de Parlament, la solicitarea Președintelui României formulată în temeiul art.70 alin.(2) din Constituție. Din fișa legislativă a proiectului de lege rezultă că Senatul a respins cererea, iar Camera Deputaților a admis-o. În consecință, comisia permanentă sesizată în fond a propus Camerei Deputaților următoarea formulare a textului de lege: (3) *Pentru a nu se*

influența în nici un fel rezultatul referendumului, alegerile prezidențiale, parlamentare ori cele pentru Parlamentul European nu pot avea loc la aceeași dată cu referendumul. În cazul în care Președintele României stabilește data referendumului în aceeași dată în care sunt stabilite alegeri prezidențiale, parlamentare ori pentru Parlamentul European, Guvernul va proroga data respectivelor alegeri prin hotărâre a Guvernului.” Această propunere nu a întrunit numărul necesar de voturi pentru a fi adoptată și, „ca atare, s-a considerat că cererea Președintelui României de reexaminare a legii a fost respinsă, legea în cauză urmându-și procedura de promulgare.” În continuare, se arată că „obiecția de oportunitate formulată de Președintele României în cererea de reexaminare a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului” este identică cu obiecția de neconstituționalitate aflată pe rolul Curții Constituționale în Dosarul nr.2153A/2008.” Or, „este inadmisibil ca o obiecție de oportunitate să fie convertită într-o sesizare de neconstituționalitate”, întrucât „acest procedeu nu are nicio susținere constituțională sau legală.” Cât privește constituționalitatea alin.(3) al art.5 din legea criticată, consideră că acest text „nu afectează în nici un fel dreptul președintelui României de a declanșa procedura referendumului”, deoarece „ciclurile electorale menționate sunt clare”, iar între „alegerile respective, șeful statului poate recurge oricând la aplicarea art.90 din Constituție.” Într-adevăr, Constituția nu stabilește vreo condiție care să interzică organizarea și desfășurarea referendumului simultan cu alegerile prezidențiale, parlamentare sau cu cele pentru parlamentul European, însă organizarea unui astfel de referendum „are vocația de a-i crea de facto un statut personalizat șefului statului” prin aceea că îi poate spori șansele de a fi reales. Or, astfel, șeful statului s-ar situa în afara cadrului constituțional și ar contraveni egalității de șanse a fiecărui candidat la funcția supremă în stat. Cum în

practica politică din țara noastră șeful statului este încă perceput ca fiind susținut de un partid politic, Parlamentul, adoptând legea criticată „a hotărât să evite organizarea simultană a unui referendum cu alegerile parlamentare, pentru a nu se favoriza un partid în defavoarea altuia.” Consideră că, „din suta de reexaminări și de sesizări ale Curții Constituționale cu privire la acest subiect” reiese că Președintele României urmărește doar introducerea în Legea nr.3/2000 a unui text care să-i permită organizarea în mod simultan a referendumului și a alegerilor prezidențiale, parlamentare ori pentru Parlamentul European. Or, în calitate de garant al respectării literei și spiritului Constituției, Curtea Constituțională ar trebui să se pronunțe asupra acestui aspect. Menționează că prevederile constituționale ale art.90, care permit șefului statului de a recurge la referendum sunt de ordin general, iar Constituția a permis Parlamentului, în calitate „de organism de suveranitate populară” să detalieze acest cadru general printr-o lege organică. În sfârșit, apreciază că, legea criticată „nu afectează nici statutul constituțional al președintelui României, nici nu îl împiedică pe acesta să-și îndeplinească atribuțiile constituționale.”

Președintele Senatului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere.

C U R T E A ,

examinând sesizarea de neconstituționalitate, punctul de vedere al Președintelui Camerei Deputaților, raportul judecătorului-raportor, Legea pentru completarea art.5 din Legea nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, raportată la prevederile Constituției, precum și dispozițiile din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, reține următoarele:

Curtea a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, precum și celor ale art.1, 10, 15 și

18 din Legea nr.47/1992, să se pronunțe asupra constituționalității prevederilor legale criticate.

Obiectul controlului de constituționalitate îl constituie Legea pentru completarea art.5 din Legea nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, care prevede: „**Articol unic.** - La articolul 5 din Legea nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.84 din 24 februarie 2000, cu modificările și completările ulterioare, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alineatul (3), cu următorul cuprins:

«(3) Pentru a nu se influența în nici un fel rezultatul referendumului, alegerile prezidențiale, parlamentare ori cele pentru Parlamentul European nu pot avea loc la aceeași dată cu referendumul.»»

Autorul sesizării consideră că această lege contravine dispozițiilor constituționale ale: art.2 alin.(1), potrivit căroră „Suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum”; art.90, care stabilește că „Președintele României, după consultarea Parlamentului, poate cere poporului să-și exprime, prin referendum, voința cu privire la probleme de interes național.”

Examinând obiecțiile de neconstituționalitate formulate, prevederile legii criticate, prin raportare la dispozițiile constituționale invocate ca fiind încălcate, precum și jurisprudența sa în materie, Curtea Constituțională constată că sesizarea de neconstituționalitate este întemeiată și urmează a fi admisă, pentru următoarele considerente:

Dispozițiile alin.(3) al art.5 introduse prin articolul unic al Legii pentru completarea art.5 din Legea nr.3/2000, ce fac obiectul controlului de constituționalitate în prezenta cauză, conservă soluția legislativă de principiu cuprinsă în prevederile alin.(3) teza întâi a art.5 din Legea pentru

modificarea și completarea Legii nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, având următorul cuprins: „(3) *Organizarea referendumului nu poate avea loc simultan cu desfășurarea alegerilor prezidențiale, parlamentare, locale sau a alegerilor pentru Parlamentul European [...]*”. Or, asupra constituționalității acestor prevederi Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr.147 din 21 februarie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.162 din 7 martie 2007, cu prilejul soluționării sesizării formulate de un număr de 71 de deputați, care a făcut obiectul Dosarului nr.180A/2007. Și în acea sesizare prin criticile de neconstituționalitate se invoca, între alte dispoziții, încălcarea art.2 alin.(1) și art.90 din Constituție, cu motivarea că limitează sau îngăduiesc dreptul poporului de a-și exercita suveranitatea. Prin Decizia nr.147 din 21 februarie 2007, Curtea Constituțională, constatând că alin.(3) al art.5 din acea lege este neconstituțional, a reținut că alineatul (3), nou introdus prin legea criticată, instituie unele condiții referitoare la organizarea și desfășurarea referendumului, iar nu prevederi care să contravină acestei modalități de exercitare a suveranității naționale de către popor, astfel că nu este încălcat art.2 alin.(1) din Constituție. În schimb, Curtea a constatat că acel text de lege încalcă prevederile constituționale ale art.90, potrivit cărora „*Președintele României, după consultarea Parlamentului, poate cere poporului să-și exprime, prin referendum, voința cu privire la probleme de interes național*”, precum și cele ale art.95 alin.(3), care prevăd că, în cazul aprobării propunerii de suspendare din funcție a Președintelui României, „*[...] în cel mult 30 de zile se organizează un referendum pentru demiterea Președintelui.*” Aceasta deoarece, „din analiza celor două texte constituționale rezultă că referendumul se poate desfășura oricând în cursul anului, dacă Parlamentul a fost consultat sau a aprobat propunerea de suspendare din funcție a Președintelui României. Așadar, potrivit

Constituției, nu există nicio altă condiție care să interzică organizarea și desfășurarea referendumului simultan cu alegerile prezidențiale, parlamentare, locale sau alegerile pentru Parlamentul European, ori într-un anumit interval de timp anterior sau posterior alegerilor menționate. Ca atare, acolo unde legea nu distinge, nici interpretul nu poate să o facă (*Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*). În consecință, condițiile stabilite de legiuitor pentru desfășurarea referendumului prin legea criticată adaugă la prevederile Constituției, ceea ce determină neconstituționalitatea acestora.” S-a mai reținut că, „aceste exigențe extraconstituționale cuprinse în lege împiedică organizarea oricărui referendum, în condițiile în care practic, în România, s-ar putea să se desfășoare alegeri în fiecare an, ceea ce, așa cum s-a arătat, contravine art.2 alin.(1) din Constituție. Mai mult, în condițiile în care legea se referă la alegerile locale, fără a preciza dacă este vorba de alegeri generale sau parțiale, este cunoscut faptul că acestea din urmă pot avea loc în fiecare lună a anului”, precum și că, „suprimarea referendumului prin obstacole stabilite de lege reprezintă un alt argument pe care se întemeiază constatarea că pct.1 al articolului unic din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului este neconstituțional.” De asemenea, s-a constatat că aceste dispoziții pot genera blocaje constituționale, data alegerilor devenind dependentă de data desfășurării referendumului.

Așa fiind, pentru argumentele expuse, Curtea constată că și în prezenta cauză, dispozițiile alin.(3) al art.5 din Legea pentru completarea art.5 din Legea nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, dispoziții potrivit cărora „*Pentru a nu se influența în nici un fel rezultatul referendumului, alegerile prezidențiale, parlamentare ori cele pentru Parlamentul European nu pot avea loc la aceeași dată cu referendumul*” sunt neconstituționale.

În temeiul dispozițiilor art.146 lit.a) și al art.147 alin.(2) și (4) din Constituție, precum și al prevederilor art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 și al art.18 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale,

Curtea Constituțională

În numele legii

DECIDE :

Constată că Legea pentru completarea art.5 din Legea nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și primului-ministru și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Dezbaterea a avut loc la data de 12 noiembrie 2008 și la aceasta au participat: Ioan Vida, președinte, Nicolae Cochinescu, Aspazia Cojocaru, Acsinte Gaspar, Petre Lăzăroiu, Ion Predescu, Puskás Valentin Zoltán, Tudorel Toader și Augustin Zegrean, judecători.

**PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE,**

Ioan Vida
Prof.univ.dr.Ioan Vida

MAGISTRAT-ASISTENT ȘEF,

Gabriela Dragomirescu
Gabriela Dragomirescu

